

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – januari 2007 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

Woord vooraf

Geachte lezer,

Een nieuwe lente, een nieuw geluid. De redactie van *De Rechtshistorische Courant*, onze nieuwsbrief rechtsgeschiedenis, heeft er voor geopteerd om van de jaarwisseling gebruik te maken om de nieuwsbrief in een nieuw kleedje te steken. De opfrissing dient enkel om het leescomfort te verhogen, inhoudelijk blijft alles bij het oude. Indien U vragen of opmerkingen heeft, kunt U deze vanzelfsprekend ventileren bij de redactieleden.

Rest ons niets dan U allen en uw geliefden een goede gezondheid en veel voorspoed te wensen in het nieuwe jaar!

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst

Recente publicaties

OOSTERBOSCH, Michel, *Inventaris van het archief van de Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen. Procesbundels Beroepen uit Holland. 1460-1740*, Brussel, Algemeen Rijksarchief (Inventarissen nr. 386), 2006, 296 p.

Te bestellen bij het Algemeen Rijksarchief, Ruisbroekstraat 2, 1000 Brussel (<http://arch.arch.be>) of via e-mail : publicat@arch.be (Bestelnummer : Publ. 4544; prijs 12 euro)

VAN HOUTT, Toon en DECOCK Wim, *Leonardus Lessius: traditie en vernieuwing*, Antwerpen, vzw Maria-Elisabeth Belpaire, 2005, 174 p. ISBN 10 90-806451-41

Aankondiging

Op 27 januari verschijnt bij Uitgeverij Steven Sterk, Leeuwarden/Utrecht:

Oebele Vries, *Asega is het dingtijd? De hoogtepunten van de Oudfriese tekstoverlevering.*

De oudste overgeleverde Friestalige teksten dateren uit de middeleeuwen. Het zijn voor een groot deel rechtsteksten, die “met aardse zinnelijkheid, vol oog voor beeldend details, leven en drama” genoteerd zijn (Frits van Oostrom in *Stemmen op schrift*). De klassieke Friese teksttraditie omvat echter ook kronieken, sagen, geestelijke teksten, en teksten die de Friese vrijheid vaststellen. De alleroudste rechtstekst van de Friezen is de Lex Frisionum (eind achtste eeuw), die in het Latijn is opgetekend. De latere middeleeuwse rechtsbronnen van de Friezen zijn – afgezien van enkele waarvan alleen vertalingen in het Nedersaksisch bewaard

zijn gebleven, en van de jongere Nederlandstalige stadsrechten van Bolsward en Sneek – Friestalig.

Om deze teksten voor een breed publiek toegankelijk te maken, heeft dr. Oebele Vries, die verbonden is aan het Fries Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen, de belangrijkste geselecteerd. Ze zijn voorzien van een uitgebreide inleiding van zijn hand, en vertaald in het Nederlandse en het Fries. Dat de handschriften ook visueel een rijke schat zijn, wordt geïllustreerd in twee fraai vormgegeven fotokaternen.

Genaaid, gebonden, rijk geïllustreerd
ISBN 978-90-5615-142-3
528 blz. prijs € 75,--

Calls for papers

Kalender

januari – februari 2007 : Lezingen binnen de voordrachtsreeks “Stand und Perspektiven der mittelalterlichen Rechtsgeschichte” (MPI Frankfurt)

- 10.01.2007 Prof. Dr. Peter Oestmann, Münster
Rache am Nebenbuhler – Notwehr oder Spurfolge?
- 17.01.2007 Prof. Dr. Charles Donahue Jr., Harvard Law School
Late Medieval Law Suits on Marriage from England and the Franco-Belgian Region
- 24.01.2007 Prof. Dr. Dirk Heirbaut, Gent
Wer bestimmte den Inhalt des Gewohnheitsrechts?
- 31.01.2007 PD Dr. Christiane Birr, Würzburg
"Zu wissen, das ein clage vor uns komen ist" - Perspektiven spätmittelalterlicher Gerichtsbarkeit am Beispiel des Oberhofs Neustadt an der Weinstraße.
- 07.02.2007 Prof. Dr. Hans-Georg Hermann, München
Ein armer Königsenkel: Artur von Bretagne in Azos Dreizehnter Quaestio

Vrije toegang

19 januari 2007: Symposium naar aanleiding van het verschijnen van het Compendium van het Overijssels recht voor 1811

Op 19 januari presenteren het Historisch Centrum Overijssel, de Stichting Ijsselacademie en de Vereniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis het ***Compendium van het Overijssels recht vóór 1811***, dat werd samengesteld door oud-rijksarchivaris in Overijssel mr. E.D. Eijken.

Programma:

13.30 u Ontvangst met een kopje koffie of thee

- 14.00 u *Waarom een Compendium van het Overijssels recht vóór 1811?* door dr. Paul Brood (Nationaal Archief)
- 14.15u *Het Overijsselse landrecht in verleden en heden* door Prof. mr. Frank Keverling Buisman (Universiteit van Amsterdam)
- 14.45u *Hoe Rooms is het recht in Overijssel?* door Mr. Foskea A.J. van der Ven (Rijksuniversiteit Groningen)
- 15.15u pauze
- 15.30u *Recht op/in de stamboom* door Mr. Caspar van Heel (oud provinciaal archiefinspecteur in Overijssel)
- 15.45u Aanbieding van het eerste exemplaar van het compendium door drs. Jos Mooijweer (directeur van de Ijsselacademie)
- 16.00u Feestelijke afsluiting

Vrije toegang; gelieve wel van tevoren aan te melden, liefst schriftelijk (Postbus 1510, 8001 BM) of per email (infohco@historischcentrumoverijssel.nl) o.v.v. symposium 19 januari

Het HCO is gevestigd aan de Eikenstraat 20 (ingang hoek Van Wevelinkhovenstraat) te Zwolle. Zie ook: www.historischcentrumoverijssel.nl.

23 januari 2007: Willem Zwolve gastspreker Forum Romanum

De eerstvolgende lezing voor Forum Romanum zal plaatsvinden op **dinsdag 23 januari a.s.** Gastspreker op deze avond is Prof. mr. **W.J. Zwolve**, hoogleraar in de Historische Ontwikkeling van het Recht aan de Universiteit Leiden en hoogleraar Anglo-Amerikaans Privaatrecht in Groningen. Geldend recht, rechtshistorische en rechtsvergelijkende (Common Law) aspecten zullen aan de orde komen in zijn lezing, waarvan de titel luidt: “**Rente over de onverschuldigde betaling**” Centraal zal hierbij de vraag staan of over een onverschuldigd betaald geldbedrag rente kan worden gevorderd. De lezing vindt zoals gebruikelijk plaats in zaal A 101 (Faculteitskamer) in het Oudemanshuispoortcomplex en begint om 18.15 uur. Na afloop wordt gegeten met de spreker in de Academische Club; graag aanmelden via e-mail eh7@xs4all.nl of telefonisch 020 6622467. De contributie voor Forum Romanum voor 2007 bedraagt: 22 €.

27 januari L'enquête des signes au sens

Studiedag georganiseerd door de onderzoeksgroep « Signe, Déchiffrement, Interprétation » Université Paris 1 gaat door in : rue de la Sorbonne 17, Esc. C, 2e étage, salle Marc Bloch. Voor programma en inlichtingen, contacteer: Centre-de-recherche-en-histoire-du-XIX-siecle@univ-paris1.fr

1 februari 2007: Francqui leerstoel: inaugurale rede van prof. dr. Jean-Marie Cauchies (FUSL – UCL): « Peut-on définir la “loi” au Moyen Âge ? Ou quand la chose précède le mot... »

Dit is de eerste lezing in de reeks met als onderwerp “*les gouvernants, les gouvernés, la loi aux anciens Pays-Bas (fin XIIIe – fin XVIe s.)*”

Wanneer : donderdag 1 februari 2007 om 17 u

Waar : Auditorium L3 Faculté de Philosophie et Lettres (3e étage), rue de Bruxelles 61, 5000 Namur.

Vrije toegang + aansluitend receptie

Inlichtingen : secrétariat facultaire, Faculté de Philosophie et Lettres, Rue de Bruxelles, 61, 5000 Namur, tél. 081/72.42.18 ; emilie.debu@fundp.ac.be

De overige lezingen :

8 februari 2007 : *Novas leges condere : aux origines médiévales de la « loi »*

15 februari 2007 : « *De notre autorité et souveraineté* » : le « bien commun » et les modèles communaux (XIVe s.)

22 februari 2007 : *Les ducs de Bourgogne : une législation « galopante » sous l'œil de représentants coopératifs ?*

1 maart 2007 : *La « généralité des pays » et la loi comme facteur de rassemblement (XVe – XVIe s.)*

8 maart 2007 : « *Par monseigneur en son conseil* » : la part des entourages

15 maart 2007 : *légiférer, rationaliser, codifier dans les Pays-Bas de Charles Quint et Philippe II*

23 februari 2007 colloquium “Tweehonderd jaar Wetboek van Koophandel”

Dit contactforum met lezingen over de codificatie van het handelsrecht in 1807 en de evolutie ervan in Frankrijk, Nederland en België zal plaatsvinden op **vrijdag 23 februari 2007** in het Paleis der Academiën, Hertogsstraat 1, ingang B, 1000 Brussel en wordt georganiseerd met steun van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Een mail met het programma zal nog verzonden worden aan de abonnees van de nieuwsbrief. Deelname is gratis. Men kan inschrijven door, voor 15 februari, een e-mail te verzenden naar: karin.pensaert@UGent.be

15-16-17 maart 2007 – Congres te Caen: “Working as a policeman: the profession of policemen in Europe, 18th-20th c.” (IAHCCJ)

verdere info: <http://www.etudes-romantiques.org/policier.htm>

22 – 23 maart 2007 : Rechtshistorisch congres te Groningen

Hieronder treft u het voorlopige programma aan van het rechtshistorisch symposium op 22 en 23 maart 2007 in Groningen, waar zich 19 sprekers voor een voordracht aangemeld hebben.

Donderdag 22 maart:

13.30 uur Welkomstwoord in zaal 214

Zaal 127

- 14.00 uur Tessa Leesen, Universiteit van Tilburg, over de controversen tussen Sabiniani en Proculiani.
- 14.40 uur Christian Korbeld, "De vrijheid wordt door wetten beschermd". Verlichte ideeën in de kringen rond C.H. Trotz (1703-1773), Nederlands staatsrecht.
- 15.20 uur Pauze
- 15.45 uur Harry Runia, RU Groningen, Het ontstaan van bezitsbescherming in het Romeinse recht.
- 16.25 uur Jelle Jansen, RU Groningen, Enige opmerkingen en mededelingen over samenloop van vorderingen na diefstal in het Romeinse vermogensrecht.

Zaal 214

- 14.00 uur Michiel Decaluwe, Universiteit Gent, Recht, geloof en pauselijke macht. De grondslagen van de pauselijke macht in vraag gesteld door het concilie van Bazel, 1431-1449.
- 14.40 uur Wim Decock, Max-Planck-Institut, Frankfurt, over Leonardus Lessius.
- 15.20 uur Pauze
- 15.45 uur Dave De Ruyscher, KU Leuven, "Uut crachte van het oudt gebruyck mercantiel". Ongeschreven handelsrecht in de Antwerpse rechtspraktijk in de late 16de en 17de eeuw.
- 16.25 uur Jan Willem Oosterhuis, VU, Nakoming *in natura* van de handelskoop in Duitse staten in de negentiende eeuw.

Aansluitend borrel in Café de Wolthoorn, Turftorenstraat 6, tel. 050-3120282.

19.15 uur Diner in Humphreys, Vismarkt 42, tel. 050-3131981.

Vrijdag 23 maart

Zaal 127

- 10.00 uur Emo Bos, EUR, over godsdienstdelicten in de 19de eeuw in Nederland en België
- 10.40 uur Bart Coppein, KU Leuven, "Le droit nouveau". Edmond Picard (1836-1924) en de 'vermaatschappelijking' van het recht in België tijdens het fin de siècle.
- 11.20 uur pauze
- 11.45 uur Bram Delbecke, KU Leuven, Een verborgen macht: de publieke opinie in de Belgische Grondwet van 1831.
- 12.30 uur lunch in de kantine van het Juridisch Instituut
- 14.00 uur Helen Gubby, over de invloed van industriële ontdekkingen op de rechtontwikkeling in de 18de en 19de eeuw.
- 14.40 uur Stijn Van de Perre, KU Brussel, Advocaten, geneesheren en het patentrecht. De fiscus en de waardigheid van vrije beroepen in de lange 19de eeuw.
- 15.20 uur Bruno Debaenst, Universiteit Gent, Arbeidsongevallen en rechtstoegang in het België van de 19^e eeuw.

Zaal 214

- 10.00 uur Karlijn van Blom, Universiteit van Tilburg, Georg Friedrich von Martens (1756-1821): Het Europese Volkenrecht en het revolutionaire tijdperk.
- 10.40 uur Jacob Giltay, EUR, over de geschiedenis van de mensenrechten
- 11.20 uur pauze
- 11.45 uur Laetitia Laman, EUR, over de geschiedenis van de immuniteit in de volkenrechtsgeschiedenis.
- 12.30 uur lunch in de kantine van het juridisch instituut.
- 14.00 uur Koen Aerts, Universiteit Gent, Repressie zonder maat of einde? De reïntegratie van incivieken in de Belgische rechtsstaat door genade, voorwaardelijke invrijheidsstelling en eerherstel: het beleid en de praktijk na de Tweede Wereldoorlog.
- 14.40 uur Paul van Peteghem, Een ongekende instelling uit de Nederlandse geschiedenis: De Conservator privilegiorum apostolicorum Suae Majestati concessorum.
- 16.00 uur Afsluitende borrel in het Scheltemahuis, Hoge der A 8.

De plaats waar de voordrachten zullen worden gehouden is op de A-weg no. 30. Aanvang: donderdagmiddag 22 maart om 13.30 uur.

Voor de overnachting is een lijst van hotels te vinden op www.groningen.nl/toerisme/ Voorts hebben wij een optie genomen op 20 éénpersoons- en 5 tweepersoonskamers in het University Guesthouse, gelegen midden in de stad. Adres: Kleine Kromme Elleboog 7-b, 9712 BS Groningen. De prijzen van de eenpersoonskamers zijn € 55,50 (privé douche en toilet tegenover de kamer) en € 57,50 (douche en toilet in de kamer). De prijs van een tweepersoonskamer (met douche en toilet) is € 83,00. De prijzen zijn inclusief ontbijt. Wilt u gebruik maken van het Guesthouse dan dient u zich *zo spoedig mogelijk* op te geven bij M.C. Heerema, tel. 050-3635738, email: m.c.heerema@rug.nl. Met nadruk: *zo spoedig mogelijk* want de optie loopt 1 februari af. Bij het opgeven voor het Guesthouse geldt de regel: *prior tempore potior iure*.

Verdere info: Prof. mr. J.H.A. Lokin
Secretariaat: kamer T 159
Tel: (050) 363 57 38
Oude Kijk in 't Jatstraat
Postbus 716
9700 AS Groningen
Telefoon (050) 363 57 00
Telefax (050) 363 56 03

Personeelwissels en vacatures

Varia

Interessante website: <http://www.criminocorpus.cnrs.fr/>

Deze website stelt zichzelf voor als “*le portail sur l’histoire des crimes et des peines*”. Ze wil de geschiedenis van misdrijven en straffen bevorderen door o.a. werkinstrumenten ter beschikking te stellen. Op deze site vind je bijvoorbeeld een bibliografie in verband met de geschiedenis van justitie in Frankrijk (van de hand van Jean-Claude Farcy). Kortom: deze site is zeker een bezoekje waard!

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De vorige nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
